

25. oktober 2023
Side 1 af 6

Besvarelse af 10-dages forespørgsel fra Socialdemokraterne til MKB om bibliotekernes fysiske beliggenhed

Socialdemokratiet stiller spørgsmål til fremtiden for de allerede etablerede biblioteker og til eventuelt kommende biblioteker. Der ønskes et overblik over, hvordan situationen ser ud lige nu gennem besvarelse af en række spørgsmål.

Spm. 1: *Vi skelner imellem selvstændige biblioteker samt kombibiblioteker på skoler. Vi beder om en oversigt over disse to kategorier samt forespørger, om der pt. er andre kategorier.*

Svar: Hvis man skal danne sig et overblik over de forskellige typer samlokalisering, kan der med fordel fokuseres på selvstændige biblioteker (biblioteker uden andre aktører, i selvstændig bygning), kombi-biblioteker, biblioteker med integreret lokalarkiv samt anden samlokalisering.

Bibliotekerne opdeles desuden i kategorierne Hovedbibliotek (H), stort (S), mellemstort (M), lille (L) og kombi-bibliotek (K). Størrelseskategorierne refererer til omfanget af bemandet åbningstid samt besøgstal.

Lokation	Selvstændigt bibliotek	Kombi-bibliotek	Integreret lokalarkiv	Anden samlokalisering
Dokk1 (H)				x - DokkX, Borger-service, Stadsarkiv, DR, Cafe, ITK, Mid-delfart Sparekasse, DLA
Gellerup (M)			x	x - Boligforening, sundhedshus, folkehus, Folkeinforma-tion, Gellerup Art Factory, foreninger, boligsociale helhedsplan
Sabro (K)		x		
Tranbjerg (M)			x	x - Indkøbscenter
Viby (S)			x	
Beder/ Malling (L) - kommende Egelund				x - Byggeri under ud-arbejdelse i samloka-tion med idræt, cafe,

KULTUR OG BORGERSER- VICE

Sekretariatet
Aarhus Kommune

Sekretariatet
Rådhuset
8000 Aarhus C

Telefon: 89 40 23 81

Email: post@mkb.aarhus.dk

25. oktober 2023
Side 2 af 6

				foreningsaktiviteter m.m.
Trige (K)		x	x	
Harlev (K)		x	x	
Tilst (M)			x	x - Skole, hal/idræt
Hasle (M)			x	x - Kulturhus
Bavnehøj (K)		x	x	
Solbjerg (L/K)		x (pr. 2024)	x	
Skødstrup (K)		x		
Hjortshøj (K)		x		
Lystrup Bibliotek (M)			x	
Aaby Bibliotek (S)			x	
Risskov Bibliotek (S)			x	
Højbjerg Bibliotek (M) – kommende Lys1	(x)		x	x - Idrætsfaciliteter, børnehave

Spm. 2: Vi ved, at der pt. pågår et samarbejde med MSO om, at der kan ske sammenlægning imellem Folkehuse og biblioteker. Bl.a. har vi hørt Sabro nævnt. Vi ønsker et overblik over hvert enkelt bibliotek, hvor der er et samarbejde med MSO om ændringer. Her om muligt uddybende hvilke ændringer, der er på vej.

Svar: I svaret til spørgsmål 2 skelnes der mellem samarbejder om samlokation mellem Folkehuse og Biblioteker og øvrigt samarbejde og samlokation med Sundhed og Omsorg.

Samlokation mellem Folkehuse og biblioteker

1) Samlokation mellem Folkehus og bibliotek i Tranbjerg

Der er udarbejdet en intern vurdering af synergi og samarbejdsmuligheder ved samlokation mellem bibliotek og folkehus i Tranbjerg, hvor der ift. eksisterende bibliotek og folkehus ses et stort potentiale i at dele fysiske rammer. Det drejer sig bl.a. om fysisk tilpasning af folkehuset med henblik på at kunne rumme biblioteket. Bibliotekets nuværende placering i Tranbjerg Indkøbscenter er ikke hensigtsmæssig og samtidig uforholdsmæssig omkostningstung.

2) Samlokation mellem Folkehus og bibliotek i Sabro

25. oktober 2023
Side 3 af 6

Der er udarbejdet en tilsvarende intern vurdering for mulighederne ved samlokation mellem bibliotek og folkehus i Sabro. Dette vil kræve en fysisk tilpasning af Folkehuset, ligesom der skal kigges på synergimuligheder for lokaler. For biblioteket vil en samlokalisering bl.a. betyde et øget biblioteksareal samt mulighed for at tilbyde ubemandet åbningstid (ikke muligt i dag).

For begges vedkommende vil der være behov for ekstern finansiering for at kunne realisere det. En samlokalisering kræver samtidig en forudgående tæt udviklings- og samarbejdsproces, der skal sikre, at både biblioteks- og folkehusaktiviteter fortsat kan varetages, og at synergimuligheder samtidig udnyttes. Ligeledes skal det vurderes, hvordan eksisterende samarbejder påvirkes af en eventuel flytning af biblioteket.

Øvrig samlokalisering med Sundhed og Omsorg

1) Samlokation og samarbejde i Gellerup (eksisterende)

I det nye Gellerup Bibliotek er biblioteket, Sundhedshus, Folkeinformation, Brabrand Boligforening, Art Factory, Den Boligsociale helhedsplan og Brabrand-Aarslev lokalhistoriske Arkiv en del af samme bygning. Dette skaber synergi i services, lokaler og tilbud til borgerne. Derudover har Folkehus Gellerup et mødelokale i Sport- og Kulturcampus, som de kan bruge til egne aktiviteter.

2) Samarbejde og samlokation i Hasle Bibliotek (i planlægning)

I bespareelsesprocessen i 2022 blev der oprindeligt lagt op til at lukke Hasle Bibliotek. Det blev efterfølgende besluttet, at Hasle Bibliotek skulle reducere den bemandede åbningstid med 2 dage. I forligsteksten blev der lagt vægt på, at magistratsafdelingerne, der er til stede i området, skulle undersøge mulighederne for at understøtte tilstedeværelsen i bibliotekets åbningstid. På baggrund heraf arbejder Sundhed og Omsorg, Hasle Bibliotek og Kulturhus Herredsvang med at afklare, hvilken funktion fra Sundhed og Omsorg eller andre aktører, der kan flyttes til bibliotekets lokaler for at understøtte aktivitet i lokalområdet.

Samarbejde ml. biblioteker og Sundhed og Omsorg om aktiviteter

Der er samarbejde mellem biblioteker og folkehuse i Viby, Gellerup, Beder/Malling, Tranbjerg og Kolt. Samarbejdet koncentrerer sig om samskabelse og gennemførelse af fælles aktiviteter med udgangspunkt i lokalområdet. Endelig foregår der løbende en lang række samarbejder med udgangspunkt i konkrete tilbud, aktiviteter og arrangementer på tværs af bibliotekerne, både i det daglige arbejde samt i forbindelse med de større events (for eksempel LiteratureXchange)

Spm 3: Vi vil gerne vide, hvilken form for borgerinddragelse, der indtil nu har været i forhold til pkt. 2.

25. oktober 2023
Side 4 af 6

Svar: Der har endnu ikke været borgerinddragelse i relation til punkt 2., ligesom Sabro Korsvej Skole og Sabro Biblioteks venner heller ikke har været inddraget endnu. De afklarende drøftelser foregår pt udelukkende på politisk og administrativt niveau.

Spm. 4: *Vi ønsker samme spørgsmål som i punkt 2 besvaret i forbindelse med evt. samarbejde med øvrige magistratsafdelinger.*

Svar: Som beskrevet i spm. 1 er der i Højbjerg et samarbejde med Børn og Unge omkring potentiel samlokalisering mellem Højbjerg Bibliotek, idrætsfaciliteter og en daginstitution i regi af arbejdet med LYS1, hvor flere funktioner vil ligge i de samme bygninger.

Derudover er der ikke andre magistratsafdelinger, hvor der arbejdes med ny samlokalisering. Den generelle tilgang til bibliotekernes samarbejder tager udgangspunkt i behovet og potentialerne i de enkelte lokalområder. Tilgangen lægger sig op ad Oplandsudvalgets anbefalinger om, at det er afgørende, at mødestederne i de enkelte lokalområder og deres brug defineres i tæt samspil med lokalområdet.

Spm 5: *Vores kommune vokser, eksempelvis Nye, som vi spurgte kortvarigt ind til på et udvalgs møde. Med den vækst følger der givet også ønske om, de fysiske biblioteksmuligheder følger med. - Vi ønsker at vide, hvilke muligheder forvaltningen ser for evt. nye biblioteker i fremtiden. Her gerne meget konkret.*

Svar: Forvaltningens vurdering af behovet for nye biblioteker i fremtiden besvares med udgangspunkt i igangsatte projekter, og den direkte efterspørgsel som bibliotekerne modtager. Hen mod temadrøftelsen om bibliotekerne i et 10-årigt perspektiv, indhentes demografiske data, der vil give en systematisk afdækning af byens udvikling og vækst sammenholdt med de enkelte lokalområders bibliotekstilbud. Generelt vokser borgernes efterspørgsel efter et tilstrækkeligt bibliotekstilbud i takt med befolkningstilvæksten både i centrum og i udflytterområder.

Demografiske behov i Lisbjerg og Nye: I den eksisterende politik for Borgerservice og Biblioteker fremhæves Lisbjerg og Nye som to af kommunens store byudviklingsområder med behov for bedre adgang til biblioteker.

I investeringsplan 2024-2033 bliver muligheden for et bibliotek/medborgerskabshus nævnt som en del af byudviklingen af Lisbjerg. I marts 2023 indledte Teknik og Miljø og Borgerservice og Biblioteker en dialog om mulighederne for et bibliotek placeret i bymidten. Der er på nuværende tidspunkt ikke taget politisk stilling til et konkret projekt eller finansiering heraf.

Kultur og Borgerservice har oplyst Teknik og Miljø, at vores vurdering er, at der er behov for et bibliotek i Nye i forbindelse med fase 2 i Nye.

25. oktober 2023
Side 5 af 6

Konkrete projekter: Der arbejdes pt. med konkrete projekteringer for hhv. LYS1 og Egelund. Begge projekter er karakteriseret ved at være store projekter med samlokalisering med flere forskellige aktører fra lokalområdet i samme bygninger, bl.a. Fonden Lyseng og en daginstitution i regi af Børn og Unge.

Borgerhenvendelser: Bibliotekerne oplever løbende på forskellig vis ønsker fra borgerne om bibliotek i Stavtrup. Stavtrup er et område i vækst, der ikke har et eget bibliotek, men i dag dækkes af Viby Bibliotek. Bibliotekerne oplever derudover løbende henvendelser fra borgere i områder med små, kombi- og mellemstore biblioteker, med efterspørgsel om øget biblioteksbetjening (personale), samt tilgængelighed (bygninger, faciliteter). Her kan bl.a. nævnes Tilst, Skødstrup, Gellerup, Bavnehøj (Hasselager). Der kommer dog også borgerhenvendelser på de større biblioteker, f.eks. et tilbagevendende ønske om øget åbningstid i weekenden på Dokk1.

Spm. 6: *Med det udblik, som forvaltningen har til bibliotekernes udvikling i Europa, vil vi spørge, om der er lande, som går nye, grænseoverskridende veje på dette område. Vi tænker her på veje, som vi end ikke kan spørge ind til pga. manglende fantasi, men som man måske har kendskab til.*

Svar: Generelt har bibliotekerne i Norden (herunder Danmark) gjort brug af samlokalisering med andre. I store dele af særligt det sydlige og østlige Europa, betragtes bibliotekerne mere traditionelt som selvstændige institutioner. Der hvor der er samlokalisering vil man typisk finde et hovedbibliotek der står selvstændigt (evt. med integrerede funktioner under biblioteket), og så lokale biblioteker der samlokaliseres med andre typer institutioner eller andet. Nedenfor er udvalgte eksempler på andre typer samlokalisering/samorganisering end vi kender det i Aarhus:

- *Bibliotek og børnekulturhus;* enten som samlokalisering eller med begge under bibliotekets ledelse, eller fuldt integreret i biblioteket
- *Bibliotek og "fritidshjem";* biblioteket agerer som et efter-skoletilbud typisk for mellemtrinnet (10-13 år)
- *Bibliotek og børneteater;* samlokalisering og integrerede aktiviteter under bibliotekets ledelse
- *Bibliotek og litteraturhus;* integration af litteraturhusaktiviteter under biblioteket (f.eks. artists in residence, skrivende værksteder etc)

- *Biblioteker og museum*; enten som samlokalisering, med delt ledelse eller under bibliotekets ledelse (typisk bymuseum)
- *Biblioteker i shoppingcentre*; biblioteket har lejemål i et shopping center, på linje med butikker
- *Bibliotek i underetagen af beboelsesejendom*; lejemål i etagebyggeri
- *Biblioteker og arkiver*; i flere lande er ledelsen af biblioteket også ansvarlig for ledelsen af byarkiv eller regionsarkiv

25. oktober 2023
Side 6 af 6

Ovenstående er typer som Forvaltningen umiddelbart har kendskab til. En uddybende beskrivelse kan indgå i den kommende temadrøftelse af Aarhus Bibliotekerne i et 10årsperspektiv.

Mahad Yussuf
Rådmand

/

Charlotte Storm Gregersen
Direktør